

вим рум'янцем на усій поверхні плоду. Шкірочка середньої товщини, щільна, гладенька, із сизим нальотом. М'якуш зеленуватий, при повному дозріванні жовтувато-зелений, щільний, дрібнозернистий, ароматний, дуже соковитий, відмінного кисло-солодкого смаку. Дегустаційна оцінка – 8,2–8,6 бала. Сорт скороплідний, колоновидний, невибагливий до умов вирощування, високо-стійкий до основних хвороб, зимостійкий. Врожайність 6-річних дерев – 31,4 т/га (7,7 кг/дер.).

‘Либідь’ – сорт осіннього строку достигання. Плоди розміру середнього або більшого за середній, масою 150–190 г, одномірні, приплюс-

нуто-кулястої форми із суцільним червоно-бордовим рум'янцем на усій поверхні плоду. Шкірочка середньої товщини, щільна, гладенька, із сизим нальотом. М'якуш світло-зелений, при дозріванні білий із зеленуватими прожилками, дрібнозернистий, дуже соковитий, гармонійного кисло-солодкого смаку. Дегустаційна оцінка – 8,2–8,6 бала. Сорт скороплідний, колоновидний, невибагливий до умов вирощування, високо-стійкий до основних хвороб, зимостійкий. Врожайність 6-річних дерев – 33,1 т/га.

Ключові слова: яблуня, селекція, сорт, стійкість, колоноподібний, толерантність.

УДК 338.439.4 (477)

ДАНЮК Ю. С.*, **ЛИНЧАК Н. Б.**, **КОВАЛЬЧУК Є. С.**, **БАРБАН О. Б.**, **ТАГАНЦОВА М. М.**

Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Горіхуватський шлях, 15, м. Київ, 03041

*e-mail: danyk.yura@ukr.net

РОЗВИТОК ВИРОБНИЦТВА ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Світовий агропродовольчий ринок постійно трансформується, реагуючи на зміни споживчих уподобань та глобальні виклики. Зростає попит на органічну продукцію, що стимулює розвиток відповідних технологій виробництва та селекції. Український органічний сектор, орієнтований переважно на експорт до країн ЄС, переживає системні труднощі, які посилюються в умовах повномасштабної війни. Незважаючи на це, його потенціал залишається значним, а успішна інтеграція на міжнародні ринки можлива завдяки оптимізації сортових ресурсів та селекційних стратегій.

Аналіз сучасного стану. Органічне землеробство у світі за останні два десятиліття досягло значного зростання: з 15 млн га у 2000 році до 99 млн га у 2023-му, а вартість ринку перевищила 136 млрд євро. Лідером за площами є Австралія, серед європейських країн – Іспанія, Франція, Італія та Німеччина.

В Україні органічне виробництво розвивається з кінця 1990-х років. У 2023 році органічні угіддя сягнули 471 тис. га (1,1% від загальної площі сільгоспземель), що дозволило зайняти 22 місце у світі. Основні виробничі регіони – Київська, Вінницька, Полтавська, Житомирська та Волинська області.

Україна є помітним гравцем на світовому ринку: третє місце за поставками органічних зернових і олійних культур до ЄС, одинадцяте – за зерновими у глобальному масштабі. У 2024 році до Європейського Союзу експортовано понад 203 тис. тонн органічної продукції, зокрема зернових (кукурудза, пшениця), сої, фруктів, горіхів, олій та продуктів переробки.

Роль селекції у розвитку органічного сектору. Високі показники виробництва та експорту забез-

печуються завдяки використанню сортів, адаптованих до ґрунтово-кліматичних умов та вимог органічного виробництва. При цьому важливими є:

- стійкість до хвороб та шкідників (у т.ч. насінних інфекцій);
- ефективне використання поживних речовин за обмеженого внесення добрив;
- конкурентоспроможність проти бур'янів;
- стабільна врожайність за різних погодних умов.

Селекційні стратегії для органічного сектору поділяються на три типи:

Традиційна – без спеціальної адаптації до органічних умов, із можливістю обробки насіння, використання гербіцидів та комерційних добрив.

Селекція для органічного землеробства – частковий відбір в органічних умовах, відмова від ГМО, випробування сортів в умовах органічного виробництва.

Органічна селекція – повний цикл (від гібридизації до насінництва) в органічних умовах, спрямований на створення сортів, що максимально адаптовані до низьковитратних технологій і потреб ринку.

Органічне виробництво в Україні має високий потенціал розвитку, особливо у сегментах зернових та олійних культур. Для зміцнення позицій на світовому ринку необхідне подальше вдосконалення сортової бази з акцентом на органічну селекцію. Перспективними напрямками є розробка сортів із підвищеною стійкістю до біотичних та абіотичних стресів, адаптація технологій насінництва до вимог органічного сектору, розширення внутрішнього споживання органічної продукції.

Ключові слова: органічне землеробство, селекція, сорти, зернові культури, олійні культури, експорт, Україна.